

om, at man kan finde de sidste 25 millioner for at løse det her spørgsmål. Det tror jeg faktisk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 114: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Kommunalbestyrelsens ansvar for hjemmehjælperens berigelsesforbrydelser).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 10/12 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Forslagsstilleren ønsker med lovforslaget her om kommunalbestyrelsens ansvar for hjemmehjælperes berigelsesforbrydelser at sikre ældre mod tab i forbindelse med berigelsesforbrydelser, der er begået af hjemmehjælpere og plejepersonale og lignende under udførelse af opgaver hos modtagere af hjemmehjælp, beboere på plejehjem og andre.

Der er ikke i den sociale lovgivning fastsat særlige regler om erstatningsansvar for kommunerne i tilfælde af skader forvoldt af hjemmehjælpere og plejepersonale i forbindelse med udførelse af hjælp i henhold til bilstandsloven. Kommunernes erstatningsansvar afgøres efter de almindelige erstatningsretlige regler.

Som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er spørgsmålet om ansattes ansvarspådragende handlinger reguleret af

bestemmelser i Danske Lov, og princippet efter denne bestemmelse er, at arbejdsgiverne hæfter over for den skadelidte for det erstatningsansvar, som en ansat pådrager sig ved handlinger i forbindelse med udførelse af arbejdsopgaver. Det er altså det generelle princip.

Men arbejdsgiverne hæfter imidlertid ikke, når den ansattes ansvarspådragende handlinger må betegnes som helt usædvanlige og upåregnelige for arbejdsgiveren. Det er altså et af de grundlæggende principper i denne her bestemmelse i Danske Lov.

Regeringen finder ikke, at der bør ændres ved det generelle princip om arbejdsgiveres hæftelse for ansattes ansvarspådragende handlinger. Spørgsmålet om, hvorvidt en arbeidstagers skadevoldende handlinger må anses for at være upåregnelige for arbejdsgiveren, er efter regeringens opfattelse bedst egnet til som hidtil at blive afgjort på grundlag af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Hvis der bliver gennemført særlige bestemmelser om erstatningsansvar for kommunen i forbindelse med berigelsesforbrydelser på et enkelt område, så er det jo sådan en særregel, som ikke er særlig velbegrundet. For hvorfor skal man lige pille en enkelt gruppe, som betjener en bestemt gruppe af borgere, ud?

Så kunne man selvfølgelig hævde: Hvad så med at se på alle de mange mennesker, der færdes ud og ind af borgernes private hjem, og som derfor også kunne fristes til at berige sig i det hjem, de kommer i. Men gjorde man det, så ville hele det grundlæggende princip i Danske Lov blive udhulet og værdiløst, og det ville jo være en meget omfattende sag.

Så under henvisning til det, og at det ikke med rimelighed kan forlanges, at kommunerne generelt hæfter for strafbare handlinger begået af de ansatte i forbindelse med udførelse af tjenester, kan regeringen ikke støtte lovforslaget.

Grete Schødt (S):

Med dette lovforslag kunne man let få det indtryk, at hjemmehjælperne er en særlig gruppe medarbejdere, der stjæler fra de gamle. Det er urimeligt at målrette en lovgivning mod hjemmehjælperne eller plejepersonalet på plejehjemmene, som Fremskridtspartiet her gør.

Fremskridtspartiet foreslår, at kommunerne skal gøres erstatningsansvarlige for berigelsesforbrydelser, som en hjemmehjælper begår under udførelse af arbejde hos en hjemmehjælpsmodtager.

I Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at hvis man skal sikre f.eks. ældre erstatningsret i tilfælde af berigelsesforbrydelse, er det på et helt, helt andet niveau, der skal tages initiativer, end som foreslået her i sociallovgivningen.

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne pure afvise dette lovforslag og tillade mig at sige på CD's vegne, at CD også afviser forslaget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, på hvilket helt andet niveau det var, man skulle sikre plejehjemsbeboere mod berigelsesforbrydelser fra personalet.

Dette forslag og måden, det er udformet på, er udarbejdet efter utallige spørgsmål og svar fra den socialdemokratiske justitsminister, som over for mig i svar på spørgsmål har påpeget, at såfremt dette problem skulle løses, skulle det indarbejdes som bestemmelser via bistandsloven. Så det er ærlig talt en socialdemokratisk justitsminister, som har opfundet metoden. Men jeg vil meget gerne vide, hvad det er for en metode, Socialdemokratiet som parti mener kan sikre de ældre. Det kunne jeg godt tænke mig at spørge fru Grete Schødt om direkte.

Det er jo ikke et spørgsmål om, at man i Fremskridtpartiet mener, at hjemmehjælperne eller andet plejehjems personale stjæler mere end andre. Det er et spørgsmål om at sikre, hvis man mister hele sin formue, at der så er dækning, og ikke bare, hvis man får en vase slået i stykker.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg vil svare fru Kirsten Jacobsen ved at sige, at jeg faktisk har prøvet at dyrke lidt, hvordan ældre medborgere forsikrer sig. Hvordan forsikrer man sig, hvis man bor i en treværelseslejlighed i en almennyttig bolig og har hjemmehjælp? Hvordan forsikrer man sig, hvis man bor i ældrebolig? Og hvordan er mulighederne, når man bor på plejehjem? Og jeg vil godt tilkendegive her fra talerstolen, at det er nogle af de spørgsmål, vi vil stille under udvalgsarbejdet. Hvordan forholder den virkelige verden sig i det spørgsmål?

Når jeg indledte, som jeg gjorde, var det, fordi jeg har kendskab til – og det har alle andre også – at der er andre personalegrupper end hjemmehjælperne, der kommer i det enkelte hjem, og derfor føler jeg lidt, det er en hån kun at anfægte

hjemmehjælperne, der kommer i hjemmet. Hvad med hjemmesygeplejersken? Hvad med social- og sundhedsassistenten? Hvad med hjemmeservice? Og sådan kunne jeg blive ved.

Det er derfor, jeg formulerede min ordførertale, som jeg gjorde.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg kan forstå, at det var mere formuleringsteknik, end det var indhold, da fru Grete Schødt sagde, at det var et andet system, for ellers havde fru Grete Schødt vel redegjort for systemet.

Med hensyn til det med at finde ud af, hvordan man forsikrer sig som ældre i egen bolig – og det er de jo snart alle sammen – har jeg gjort mig den ulejlighed at stille spørgsmål til industri- og samordningsministeren helt tilbage i 1994. Jeg er gået til Forsikringsrådet. Jeg har været igennem Ældre Sagen. Jeg har været hos de private forsikringselskaber.

Reglerne er således, at når kommunens personale, hvad enten det er den ene eller den anden personalegruppe, har nøgle til den pågældendes lejlighed, så er det, der forsvinder derfra, at betragte som simpelt tyveri og ikke omfattet af en almindelig indboforsikring. De ældre personer har ingen mulighed for selv at tegne en forsikring. Kommunerne er ikke ansvarlige. Vi har altså sat dem mellem to stole.

Det synes jeg er uansvarligt, og jeg kan ikke begribe, at Socialdemokratiet ikke kan indse det og vil medvirke til en løsning.

Else Winther Andersen (V):

Det er et meget forenklet lovforslag, som Fremskridtpartiet har fremsat her. Det er forenklet, da det kun rettes mod en bestemt faggruppe, og med den formulering, som teksten har, vil det jo være at kriminalisere lige nøjagtig den faggruppe, og det mener vi altså er meget uheldigt.

Men Venstre ser, at dette lovforslag faktisk åbner op for flere problemer, end det løser, og jeg vil gerne nævne nogle få eksempler på de ting, som jeg ser.

Man nævner kun én faggruppe, men vi har jo også hjemmesygeplejersker, der også kommer i hjemmene, vi har støttepædagoger i den anden sammenhæng, og vi har udvidede bofællesskabsfunktioner.

Vi må også sige, at vi har et samfund, der heldigvis ændrer sig. Vi er jo ikke stationære. Vi ved, vi får flere og flere senildemente, og de bor

meget forskelligt. I nogle sammenhænge bor de i det, vi kalder skærmede enheder, andre steder bor de i ældreboliger, eller også bor de i den bolig, de altid har været i. Nogle af de ældre har megen familie omkring sig, og nogle har slet ingen. Vi har også det problem med ældre, der bor på plejehjem, og som måske er meget dårlige, at det er nødvendigt altid at have dørene til at stå åbne. Det er forslaget da heller ikke decideret rettet imod. Dernæst har vi i stor udstrækning en udbygning af bofællesskaber for fysisk og psykisk handicappede med deres støttefunktioner i hjemmet.

Derfor synes jeg, det her lægger op til at se på, hvordan man generelt tackler problemet med penge, værdigenstande og derved tyveri af dem for den enkelte. Hvordan er retssikkerheden for den enkelte på dette område? Vi kunne såmænd godt tage med, når nu jeg startede med at kritisere, at det var rettet mod én faggruppe, hvordan retssikkerheden er i forhold til de enkelte medarbejdere. Hvordan ligger forsikringsforholdene på det her område? Ja, hvordan tackler man dette problem i de enkelte kommuner?

Derfor er Venstre interesseret i under det udvalgsarbejde, der vil komme herefter, at få afdækket de forskellige problemkomplekser og få undersøgt, hvordan det ligger. Det kunne være, vi skulle have et decideret udvalgsarbejde og se på, om vi skal have en styrket retssikkerhed. Men den første betingelse er, at vi bliver klogere på området, og at vi får det afdækket. Så derfor vil vi også gå aktivt ind i et udvalgsarbejde for at få det her afdækket.

Karen Højte Jensen (KF):

Lad mig indlede med at sige, at lovforslagets undertitel, »Kommunalbestyrelsens ansvar for hjemmehjælperens berigelsesforbrydelser«, også falder mig for brystet. Jeg mener ikke, at man skal bidrage til at mistænkeliggøre en speciel gruppe, og jeg plejer faktisk altid at rose hjemmehjælperne, og jeg synes, de gør et fortrinligt arbejde. Så den del af det bryder vi os faktisk ikke om.

Ser jeg derefter på indholdet af lovforslaget, ja, så lyder det indlysende, at en kommunalbestyrelse skal erstatte de beløb eller ting, som en kommunalt ansat hjemmehjælper måtte stjæle fra en borger.

Jeg er så gået et spadestik dybere, og så sker der jo ofte det, at et forslag er mere kompliceret end som så. Jeg har kigget lidt på de spørgsmål, som fru Kirsten Jacobsen har stillet til justitsmi-

nisteren, og de svar, justitsministeren har givet i relation til en konkret sag, og som jeg må gå ud fra er baggrunden for lovforslaget.

Fru Kirsten Jacobsen ryster på hovedet, men i hvert fald er det en artikel i B.T., som er begrundelsen for de spørgsmål, fru Kirsten Jacobsen har stillet til justitsministeren, så det ser ganske klart ud for mig, at der er en sammenhæng der. Men uanset om det er rigtigt eller ej, så drejer denne sag sig om en senildement kvinde, der har givet hjemmehjælperen fuldmagt til at hæve på en bankkonto. Kvinden blev bedraget af en hjemmehjælper, hvilket jo er ganske forfærdeligt, men heldigvis er sådanne tilfælde yderst sjældne. Kommunen har i sådan et tilfælde ikke pligt til at yde erstatning. Justitsministeren har i sine svar henvist til det eksisterende arbejds-giveransvar og henviser til, at eventuelle ændringer vedrørende hjemmehjælperen må ske i sociallovgivningen.

Det Konservative Folkeparti vil gerne i udvalget gå grundigt ind i denne her sag og få belyst en række spørgsmål, og der er mange spørgsmål at stille. Det vil vi gøre, før vi helt kan gennemskue konsekvenserne af en vedtagelse af forslaget. Dem ønsker vi at kende.

Skal en fuldmagt til at hæve på en bankkonto kunne underkendes? Hvorvidt skal vi gå med til at umyndiggøre senildemente eller andre ældre i særlige situationer? Og i virkelighedens verden kommer der jo andre end hjemmehjælperen i folks private hjem. Skal kommunen også være erstatningspligtig, hvis kommunen har udliciteret rengøringshjælperen til et hjemmeservicefirma? Og hvad med de personer, der på kommunens vegne hjælper handicappede? Og hvis det frivillige arbejde får en stærkere placering i en revision af bistandsloven, hvordan vil retstilstanden så være?

Flere spørgsmål kan stilles, og det bliver der så rig lejlighed til under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

For ikke at få hele debatten afsporet lad mig så med det samme sige, at jeg godt kan indse, at undertitlen kunne have været bedre valgt. Det skal ikke handle om det. Det skal heller ikke handle om, at man i § 1 nøjes med at sige »hjemmehjælperen«, for hvis man læser forslaget, vil man opdage, at i den næste paragraf taler man om alle de ansatte, der kommer. Så jeg mener, at vi nemt skal få ordnet den tilretning af § 1.

Og så vil jeg gerne sige til fru Karen Højte Jensen, at det her forslag ikke er lavet på baggrund af en enkelt sag. Der har været sager rejst af Ældre Sagen i 1994, som jeg har stillet spørgsmål om. Der har været rejst sager i 1996, der har været rejst sager i 1997, og jeg har hver gang haft dem hos forskellige ministre, og til sidst fik jeg anvisningen om, at det i øvrigt var justitsministerens område, og det var grunden til, at det kom derover.

Når det drejer sig om udlicitering, er det jo helt klart, at det fremgår af de almindelige forsikringsretlige regler. Så er det en underentreprenør, som kommunen har, og hvis vi bestemmer, det er kommunen, der har ansvaret, så er det kommunen, der lægger ud i første omgang, og så må man søge regres hos sin underentreprenør, og det firma må så hæfte for den gerning.

Det, der er så galt i øjeblikket, er, at der er ingen, der kan dække disse tab, og det er ikke enkeltstående tilfælde. Det er simpelt hen at sætte kikkerten for det blinde øje herinde, hvis man tror, det er enkeltstående tilfælde. Må jeg ikke minde fru Karen Højte Jensen om, at hvis man tager B.T. eller Ekstra Bladet i dag, vil man kunne læse om en ny sag. Det er meningsløst, at de, som er værgeløse og sidder tilbage, ikke kan tegne privat forsikring, fordi kommunen har nøglen til ens bopæl, og heller ikke kan få erstatning hos kommunen.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Nu synes jeg ikke, fru Kirsten Jacobsen behøver at rulle sig ud. Man har vel lov til at stille nogle spørgsmål fra den virkelige verden, som nogle af os færdes i.

Det er vel sådan, at det er korrekt, når jeg har sagt, at fru Kirsten Jacobsen i sine spørgsmål til justitsministeren har henvist til en konkret artikel i B.T. Det afviste fru Kirsten Jacobsen heller ikke.

Så siger fru Kirsten Jacobsen, at hvis en kommune udliciterer eksempelvis rengøringshjælpen, er det det pågældende firma, der har ansvaret, men her gælder det almindelige arbejdsgiveransvar, så i det tilfælde vil den pågældende ældre jo ikke kunne få noget. Enhver vil vide, at når man har udliciteret hjemmehjælpen, er det kommunen, der har ansvaret, og jeg er sikker på, at i de tilfælde vil man også gå til kommunen, for det er kommunens ansvar, at hjemmehjælpen udføres.

Jeg siger det her til fru Kirsten Jacobsen for at sige, at det ikke er så enkelt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg må sige til fru Karen Højte, at det er akkurat lige så enkelt, som Folketinget skriver i en lov, at det skal være. Så enkel er den sag. Hvis Folketinget skriver i bistandsloven, at det er kommunens ansvar, så er det kommunens ansvar, hvad enten kommunen selv påtager sig opgaven eller udliciterer den til andre. Hvis kommunen så mener, at den kan gøre regres mod dem, den har udliciteret til, kan den gøre det efter de almindelige regler. Men den dag, kommunen udliciterer, ved kommunen, at den hellere må finde et ordentligt firma, for går det galt, er det først og fremmest den selv, der hænger på den. Så enkelt er det. Det er Folketinget, der bestemmer her; ikke nogen andre.

Villy Søvnal (SF):

Fremskridtspartiets lovforslag gør kommunalbestyrelsen ansvarlig, når en hjemmehjælper begår berigelsesforbrydelse under udførelse af sit arbejde. Det samme gælder, når den sætter et privat firma til det, og for ansatte på plejehjem.

Jeg skal sige som en kommentar, at SF helt oplagt har helt ubegrænset sympati for ideen om ikke at stjæle fra de gamle, men jeg står ligesom andre ordførere det sted, hvor jeg må spørge: Hvorfor kun her? Hvorfor ikke VVS-manden? Hvorfor ikke tømreren? Hvorfor ikke viceværten? Hvorfor ikke den besøgsven fra Ældre Sagen eller Dansk Røde Kors, som jeg antager fru Kirsten Jacobsen har stor sympati for? Hvorfor i øvrigt kun kommunalbestyrelsen? Hvad med den ældre på et sygehus? Er vi så ikke dér, hvor vi i hvert fald har grundlag for en stribe konkrete spørgsmål, når vi skal behandle det i Folketingets Socialudvalg?

Jeg kan egentlig heller ikke lade være med at tænke på, at der jo er nogle, der til tider giver udtryk for meget stor sympati for, at kommunerne udliciterer til private virksomheder. Hvis nu vi antager, at vi har at gøre med en ældre dame eller en ældre herre i eget hjem, der på grund af almindelig alderdomssvækkelse, måske senildemens, har svært ved at orientere sig i livet i almindelighed, og det er i en kommune, hvor der er privatiseret – ét firma kommer med lidt mad fra et cateringfirma, et andet firma, f.eks. ISS, kommer og gør lidt rent, og en tredje gruppe, ansatte i kommunen, leverer det,

man kunne kalde den mere tunge pleje – vil jeg godt spørge fru Kirsten Jacobsen, om man som ældre så ikke skal være ret robust for at finde ud af, hvem det er, der kommer. Er det ikke hele den trafik, hvor man er ved at bløde det, der var et mere enstrengt system, hvor man vidste, hvem der kom, op med noget, der indimellem stærkt kan minde om Fredericias banegård ved myldretid, der giver grund til noget af denne debat? Jeg forudser, at de steder, hvor man udliciterer til forskellige entreprenører, vil man komme til at møde det her problem som klart stigende, og vi vil få årelange diskussioner om, hvis ansvaret var, og hvor det ligger bedst placeret.

Jeg deler så i øvrigt den opfattelse, andre giver udtryk for, at dette lovforslag er stærkt uheldigt. Jeg mangler i hvert fald statistisk belæg for at være med til at hænge ansatte på det her felt ud som specielt kriminelle. Er VVS-mænd i virkeligheden ikke farligere? Jeg mangler også oplysning om, hvad kommunens praksis i de her sager i øvrigt er, og det vil også blive en del af vores spørgsmål under udvalgsarbejdet. Jeg kan selv huske fra min fortid i en kommune, at jeg har været med til at give erstatning pr. kulance, tror jeg vi kaldte det, i en sag, der drejede sig om det her. Jeg synes, vi har brug for at vide noget mere om, hvad kommunens praksis i de her sager er.

SF's indstilling er, at det er et lovforslag, der peger hen imod et grundigt udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er enig med hr. Villy Søvnald i, at der er mange spørgsmål, men man skal dog først finde ud af at drage en skillelinje, for at tage alt med tror jeg ikke kan lade sig gøre; men det behøver jo ikke at betyde, at man ikke kan tage noget med.

Dér, hvor man kan drage skillelinjen, er ved, hvem der har nøgle til den pågældende bolig og dermed direkte adgang til den. Det er nemlig det faktum, som efter den private forsikringsaftalelov afgør, om forsikrings-selskabet, hvor man selv har tegnet sin forsikring, er erstatningspligtigt eller ej.

Det er et spørgsmål om, hvorvidt der er begået et indbrud, eller det er simpelt tyveri, og hvis der er nogen, der har en nøgle, og som kontinuerligt kommer, betragtes det som simpelt tyveri. Ifølge oplysninger fra Kommunernes Landsforening og Kommunernes gensidige Forsik-

ringsselskab A/S er praksis på det her område, at når det drejer sig om ting, betaler man, men ikke når det drejer sig om penge.

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg beundrer ordføreren for forslagsstillerne for hendes ihærdighed, for der er jo åbenbart ikke nogen vilje til at samle spørgsmålene og svarene op bagefter og give os en rolig og stille gennemgang af det. Men nok om formen.

Vi har præcis den samme holdning, som næsten alle ordførere har givet udtryk for her fra talerstolen, at vi synes, det er påfaldende lige præcis at tage denne gruppe personer ud. Der er et godt gammelt udtryk, der hedder at tyvte nogen, og der er nogle overtoner af det i dette lovforslag. Selv om fru Kirsten Jacobsen kan have megen ret i, at vi her har nogle ansatte, som har den særordning, at de har nøgle til de pågældende menneskers hjem, udelukker det dog ikke, at der også kan være andre af slagsen, og derfor kan jeg ikke stå her på talerstolen og give radikal støtte til dette lovforslag.

Men jeg kan sige som alle de andre, at vi har lige så stor sympati, som alle andre har, for gamle mennesker, der bliver bestjålet, eller demente, som i deres konfusion giver fuldmagt til nogle, de ikke skulle give fuldmagt til. Men vi er på ingen måde overbeviste om, at det lovforslag, der her foreligger, er vejen at gå.

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan i hvert fald tilslutte mig SF's pointe, og vi går også meget ind for, at man ikke bestjæler de gamle. Det er et meget fundamentalt princip, som vi gerne vil holde fast i.

Jeg kan forstå på lovforslaget, at det er et meget alvorligt problem, som omfatter utrolig mange sager, hvor det er sådan, at man ikke har været i stand til at klare det med den eksisterende lovgivning, og at vi altså har behov for en særskilt lovgivning.

Jeg formoder, at forslagsstillerne har indsamlet materiale, der kan dokumentere, at hjemmehjælperne som gruppe har en meget højere frekvens, når det drejer sig om berigelsesforbrydelser, end tilfældet er med resten af de offentligt ansatte eller andre ansatte, som også hr. Villy Søvnald var inde på, f.eks. håndværkere, der kommer i hjemmet, eller andre grupper, som på forskellig måde har adgang eller kan få adgang til ens hjem.

Hvis der ikke foreligger dokumentation, der sandsynliggør dette, hvad er så formålet med

dette lovforslag? Er der tale om sådan en hetz mod en faggruppe, der udfører et meget vigtigt, samfundsnyttigt arbejde for en meget ussel løn?

Redaktøren af Danmarks Radios sociale brevkasse, Hanne Reintoft, fortæller i sin bog »Ét liv, manges liv«, at hjemmehjælperne er den gruppe medarbejdere inden for det sociale system, hun modtager færrest klager over. Klagerne på hjemmehjælpsområdet handler næsten altid om, at hjælpen er utilstrækkelig og ikke om den enkelte hjemmehjælper. Læserbreve og offentlige debatmøder om socialplaner m.m. giver det samme billede. De ældre er meget glade for deres hjemmehjælper, men utilfredse med omfanget af den hjælp, de får.

Det undrer derfor Enhedslisten, at Fremskridtspartiet har fundet det betimeligt at kaste sig over netop denne gruppe. Vi ved, at der inden for alle samfunds- og erhvervsgrupper er mennesker, der begår kriminelle handlinger, så selvfølgelig sker det også på hjemmehjælpsområdet, men det er Enhedslistens opfattelse, at den slags skal klares med den almindelige straffelov. Der er ikke behov for en særlig lovgivning på dette område.

Vi undrer os specielt over forslaget om ændring af den gældende lovs § 55 a, stk. 2, hvor Fremskridtspartiet mener, at private firmaer, der ved udlicitering har fået hjemmehjælpslignende opgaver fra kommunen, skal holdes ansvarsfri, hvis en af deres ansatte stjæler eller bedrager en bruger, mens kommunen skal hæfte for personale, den ikke selv har rekrutteret.

Heldigvis er der ikke i øjeblikket mulighed for fuld udlicitering af hjemmehjælpen, men når f.eks. rengøring udliciteres, som det er sket i Søllerød Kommune, er det selvfølgelig kommunen, der har det overordnede ansvar for servicen over for kommunens borgere. Men det er firmaet, der ansætter personalet, og derfor kan kommunen aldrig blive ansvarlig for de enkelte private firmaers ansatte.

Hvad nu, hvis man f.eks. så en kommune, hvor det var sådan, at man udliciterede en vigtig opgave til den lokale Bjørnebande, som derefter benyttede sig af lejligheden til at tømme den ene pensionists bolig efter den anden? Så var det lige pludselig ikke det firma, kommunen havde ansat, der var ansvarligt, så kunne det åbenbart hældes over på kommunen. Vi synes simpelt hen, det er en lidt mystisk vej at gå.

Hjemmehjælpsområdet er som sagt et vigtigt område. De ansatte skal have en ordentlig løn

med mulighed for efteruddannelse, supervision og faglig udveksling med kolleger. Borgerne skal have det antal timers hjælp, de har brug for.

De underlige aftaler af hjemmehjælpslignende aftaler, der er opstået som følge af tvangsaktiveringslovene og kommunale serviceforringelser, er den største trussel mod området og mod kvaliteten. Ordentlige arbejdsforhold og et højt serviceniveau er det bedste middel til at forebygge kriminalitet.

Vi må sige, at det ikke er et lovforslag, der i hvert fald på nuværende tidspunkt har mulighed for at få Enhedslistens støtte.

Om der er behov for en ændring af forsikringslovgivningen kunne der godt være noget, der tyder på, hvis det er sådan, at man overhovedet ikke har mulighed for at forsikre sig. Men for det første er det sådan, at der er mange hjemmehjælper, der ikke har nøgle til de steder, hvor de kommer, og for det andet er der diskussionen om, hvorvidt der er tale om et indbrud eller et simpelt tyveri.

Så må jeg også sige, at den væsentlige problemstilling handler om strafudmålingen, om, hvor stor straf man kan give for at gøre de pågældende ting; det handler ikke om, hvorvidt den, der er blevet bestjålet, kan gøre krav på at få sine ting tilbage eller få betalt erstatning for det, der mangler.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg må sige til hr. Jerup, at det er præcis nøglen og den frie adgang, som definerer, hvorvidt man efter en privat forsikring har ret til erstatning.

Dette forslag er ikke ment som en hetz mod nogen grupper.

Der er to ting, jeg gerne vil beklage:

1. Undertitlen. Man burde have været opmærksom på, at den kunne skabe animositet nogle steder. Det beklager jeg, og det kan vi få ændret under udvalgsarbejdet.

2. Jeg beklager også, at man ikke under stk. 1, når det drejer sig om hjemmehjælper, har defineret, at det drejer sig om kommunens ansatte, således som man har i den anden del af lovforslaget.

Det er to tekniske fejl, som jeg også gerne vil beklage.

Når Fremskridtspartiet har følt, at det var nødvendigt at rejse dette problem, er det, fordi der gennem 3 år altså har været adskillige sager, og uanset om man har henvendt sig med spørgsmål til socialministeren, erhvervsministe-

ren, Forsikringsrådet, socialministeren igen og nu til sidst justitsministeren, er det ikke lykkedes at finde ud af, om man kunne få lavet noget.

Sagen er den, at vi har en gruppe mennesker, som er utrolig svage og er afhængige af denne hjælp. Når man er på et plejehjem, hvor der oftest ikke er låst dør, siger forsikringsbestemmelserne, at det er simpelt tyveri.

Hvad er det så? Hr. Jerup siger, at det klarer de almindelige strafferetlige bestemmelser, men det er en stor misforståelse. Det gør de selvfølgelig i forhold til den, som har begået den kriminelle handling, men for den, der er blevet fratjålet noget, er der ingen dækning.

Den svage gamle plejehjemsbeboer er henvist til gennem advokater, domstole og et civilt søgsmål at søge erstatning hos den pågældende ansatte, som denne, hvis det er store beløb, der er tale om, og det er det meget tit, som oftest ikke har nogen jordisk mulighed for at betale.

Hvad er det så, Fremskridtspartiet siger med lovforslaget? Det er ganske enkelt, at vi i udgangspunktet ikke kan henvise det her til en lov, som er vedtaget i sytten hundrede og nogleoghalvfems. Vi kan ikke lade det her lovområde være reguleret af århundredgamle regler.

Jeg mener, 3-19-2, som enhver, der læser jura, kender, starter på et sprog, som ingen kender: »End giver Husbond sin Tiener, eller anden,« sådan starter 3-19-2. Alle, der har læst jura, lærer det som et salmevers, og det er det, hele vores forsikringsprincip, det såkaldte culpa-princip, hviler på. Og det går jo godt, når forsikringsselskaberne kan klare de regler, men så kommer man altså her ud for en gruppe mennesker, som er afhængige af at modtage hjælp fra det offentlige, og så falder de ned imellem to stole.

Da det er nogle usædvanlige ting, hæfter kommunerne ikke, og da man har adgang til boligen, dækker den private forsikring ikke. Den ældre er forsvarsløs mod kriminelle handlinger. Det er der ikke ret mange grupper her i landet der er. Enten kan man sikre sig selv privat, eller også er der andre ting, der træder til. Det er egentlig det ønske, der ligger i forslaget.

Vi må som samfund sætte et eller andet ind, der dækker de her situationer, i stedet for at henvise til århundredgamle regler. Vi kan simpelt hen ikke være det bekendt og specielt ikke, fordi der bliver flere og flere af de her borgere, som på den her måde bliver afhængig.

Hvorfor skal det så være kommunerne, der hæfter? Jo, det skal det, fordi det er defineret i

bistandsloven, at det er kommunernes ansvar at stille den fornødne hjælp til rådighed til disse personer, og så må det i første omgang være kommunens ansvar, at den hjælp også respekterer de regler. Kommunen kan jo tage deres forholdsregler i ansættelsen af personalet.

Når det drejer sig om det meget morsomme eksempel med Bjørnebanden, som hr. Jerup nævnte, så forholder forsikringsreglerne sig ikke sådan, som hr. Jerup troede. Det er nemlig sådan, at når kommunen ville udlicitere til Bjørnebanden, ville den fornuftige kommune jo selvfølgelig sikre sig, at man i kontrakten havde aftalt, at Bjørnebanden eller dens forsikrings-selskab var erstatningspligtig over for kommunen for eventuelle forsvundne effekter, og det klarer man med en privatretlig aftale mellem to lige-stillede parter, men sådanne regler gælder altså ikke for den svage ældre.

Derfor håber jeg, at de positive signaler, der er kommet indimellem, trods alt medfører, at vi under udvalgsarbejdet kommer frem til et regelsæt, som vi kan præsentere for disse mennesker, og som gør, at man ikke havner i et hul midt ude på marken, hvor man er retsløs over for overgreb fra kriminelle personer. Dermed mener jeg ikke, at kommunens ansatte er mere kriminelle end andre, men det er kommunen, som efter bistandsloven har ansvaret.

Det er dette Folketing, der har givet kommunen dette ansvar, og derfor skal det også være kommunen, som garanterer for det. Det er jo dog også mere rimeligt, at det er den store kommune, der i første omgang lægger pengene ud og dernæst går til de civile domstole og søger regres mod den person, som ved kriminelle handlinger har begået den her forbrydelse. Og er der så penge at få, ja, så får kommunen sine penge, og er der ikke penge at få, ja, så får kommunen ikke sine penge.

For mig er det grotesk og vanvittigt, at vi har nogle regler, som går ud på, at hvis en ansat i kommunen – og jeg lader med vilje være med at bruge en fagbetegnelse, for det burde ikke ske – enten i hjemmet hos de pågældende eller, endnu værre, på plejehjemmet rager den kongelige porcelænsvase ned af reolsystemet, er kommunen efter reglerne erstatningspligtig, og så kan man altså få de 1.800 kr., som vaser koster, men hvis den ansatte tømmer bankbogen med de 100.000 kr., som den ældre har sparet op igennem hele sit liv, så får vedkommende en lang næse, medmindre man er i stand til at komme igennem alverdens retssystemer og er så heldig,

at den, der har hugget pengene, kan betale dem tilbage. Men hvis det var muligt at betale 100.000 kr. tilbage, så er det jo de færreste, der går ud og hugger 100.000 kr.

Så enkel er den sag. Det er logik, og det burde Folketinget forholde sig til i stedet for at hæfte sig ved, at der er et par småbemærkninger, som burde have været formuleret mere omsorgsfuldt over for den gruppe. Det vil jeg gerne endnu en gang beklage.

Og må jeg så ikke til sidst stille socialministeren et konkret spørgsmål, for det aller-, allerførste, der skete i den her sag, var i og for sig et spørgsmål til socialministeren stillet den 12. juni 1994. Det er spørgsmål nr. S 1646, og det drejer sig om den situation, hvor man ikke kan tegne en privat forsikring, og dér siger ministeren i sit svar, at ministeren i øvrigt vil tage det op med Kommunernes Landsforening for at sikre, at en bestemt bekendtgørelse, som hedder vejledning nr. 2 fra 1988, og som omtaler problemet, bliver ændret. Er den ændret fra 1994 til i dag?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 135: Forslag til lov om ændring af jordkøbsloven og planloven. (Regionale jordkøbsnævn).

Af fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen).

(Fremsat 15/1 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Da min partifælle, hr. Peter Christensen, er forhindret i at deltage i Tingets møde i dag, skal jeg på hans vegne udtale Socialdemokratiets støtte til det foreliggende lovforslag.

Efter at loven om Statens Jordfond blev ophævet i 1990, ønskede Sønderjyllands Amt fortsat at have muligheden for at kunne gå ind i jordkøbs- og jordfordelingssager. Vi imødekom amtets ønsket her i Tinget gennem frikommuneforsøg, og i 1993 fortsatte forsøget efter anden lovhjemmel. Andre amter har ønsket en lignende ordning som Sønderjyllands Amt, og derfor står vi i dag med det foreliggende lovforslag.

Socialdemokratiet støtter lovforslaget. Vi vil under udvalgsbehandlingen se nærmere på de ting, der er kommet frem i høringssvarene.

Peder Sønderby (V):

Intentionerne i lovforslag nr. L 135, forslag til lov om ændring af jordkøbsloven og planloven, kan Venstre selvfølgelig støtte, for det er, som den forrige taler var inde på, et af vores egne frikommuneforslag. Vi har så fået den efterfølgende lovgivning om Den Sønderjyske Jordfond, og nu har vi så et ønske fra en række amter om, at de også gerne vil have sådan en, og derfor kan vi støtte det.

Principielt er vi jo egentlig imod offentlige fonde, særlig hvis de er statslige, men det her er jo ikke en statslig fond, men en frivillig fond. Og jeg er meget glad for det, der står i fremsættelsestalen, hvor ministeren skriver, at der er frivillighed i alle led både for amtet og kommunen og for den enkelte landmand om, hvorvidt han vil sælge til fonden.

Der står i bemærkningerne, at de amter, som ønsker at oprette en sådan jordfond, kan oprette et regionalt jordkøbsnævn. Jeg vil godt spørge ministeren – ellers kan vi spørge i udvalget – om man kan finde et andet navn, for i et af høringssvarene er der nogle, der har sagt til mig, at det jo ligner en anke- og klageinstans, når det hedder et nævn. Det må vi prøve at kigge på.

Men hvis amtet ønsker at nedsætte udvalget, vil Venstre mene, at kommuner, der gerne vil med, skal have lov til det; der står i forslaget, at de kan få lov. Jeg mener, det er så vigtigt, at kommunerne også er med, at amterne ikke skal kunne hindre, at de kommer med, og Venstre mener derfor, at der skal stå skal, hvis de ønsker at være med.